

**UCHWAŁA NR XIII/153/2019
RADY GMINY CHMIELNO**

z dnia 18 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2020-2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.)

Rada Gminy Chmielno uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2020-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chmielno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2020 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Stanisław Klimowicz

Załącznik nr 1
Do uchwały Nr XIII/153/2019
Rady Gminy Chmielno
z dnia 18 grudnia 2019 r.

**„GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2020-2025”**

Chmielno, grudzień 2019

I WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawowym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu każdego człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i stwarzać warunki do harmonijnego rozwoju. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje poczucie bezpieczeństwa, przynależności, miłości i wzajemnego zrozumienia oraz dostarcza prawidłowe wzorce zachowań.

Kiedy następuje dezorganizacja systemu rodzinnego, poszczególni członkowie nie są w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Doznawana od osób najbliższych rodzi poważne konsekwencje w postaci wielu zaburzeń emocjonalnych oraz psychosomatycznych.

Zjawisko przemocy w rodzinie wymaga interdyscyplinarnej i międzysektorowej współpracy wielu instytucji oraz organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z tą problematyką. Na gruncie prawa i polityki społecznej podjęto szereg działań mających zapobiegać występowaniu przemocy w rodzinie, co znacznie ułatwia opracowanie kompleksowego, zintegrowanego oraz zaplanowanego na kilka lat programu. W związku z powyższym do opracowania i realizacji „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2020 – 2025” zwanego w dalszej części „*Programem*” zostali zaproszeni wszyscy członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chmielnie.

II PODSTAWA PRAWNA

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2015 poz. 1390 ze zm.)
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2019 poz. 506 ze zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1507 ze zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.)

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2019 poz. 1111 ze zm.)

III ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa następujące zadania dla samorządu gminnego:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

IV. PRZEMOC W RODZINIE

4.1. Definicje przemocy

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (t.j. Dz.U. 2015 poz. 1390 ze zm.) przemoc to: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że jest:

- intencjonalna,
- występuje dysproporcja sił,
- narusza prawa i dobra osobiste,
- powoduje cierpienie i szkody.

4.2. Rodzaje przemocy w rodzinie

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- **przemoc fizyczna** – forma agresji łącząca się z naruszaniem nietykalności fizycznej, powoduje uszkodzenia ciała bądź niesie takie ryzyko np.: kopanie, ciągnięcie, bicie ręką, pięścią, policzkowanie, duszenie, krępowanie ruchów, powodowanie oparzeń, nieudzielanie koniecznej pomocy, porzucenie w niebezpiecznej okolicy.
- **przemoc psychiczna** – zachowanie mające na celu uzależnienie ofiary od agresora, zaniżanie poczucia jej własnej wartości, naruszanie godności osobistej np.: krytykowanie, ośmieszanie, izolowanie, stosowanie gróźb, narzucanie poglądów religijnych, wmawianie choroby psychicznej, domaganie się bezwzględnego posłuszeństwa, oskarżanie, obwinianie.
- **przemoc seksualna** - objawia się poprzez naruszanie intymności drugiej osoby np.: wymuszanie pożycia seksualnego, stosowania nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk seksualnych, krytykowanie zachowań seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi.
- **przemoc ekonomiczna** – zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, pozbawiania dostępu do środków niezbędnych do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych rodziny np.: niszczenie rzeczy, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, sprzedawanie wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, odbieranie zarobionych pieniędzy, zabranianie podejmowania pracy zarobkowej.
- **zaniedbanie** - przejawia się w ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci oraz osoby starsze i niepełnosprawne.

4.3. Cykle i fazy przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Wyróżnia się trzy fazy powtarzającego się cyklu.

Faza narastającego napięcia – charakteryzuje się zauważalnym wzrostem napięcia. Osoba stosująca przemoc staje się drażliwa, poirytowana i spięta, daje się wyprowadzić z równowagi przez drobiazgi, nieistotny powód staje się dla niej dobrym pretekstem do awantury czy kłótni, nie panuje nad swoim gniewem, wyładowuje się na partnerce/partnerowi krytykując ją/jego i poniżając. Partnerka/partner stara się spełniać wszelkie zachcianki

sprawcy, aby załagodzić atmosferę, stale przeprasza oraz uspokaja partnera. Na tym etapie u osoby dotkniętej przemocą mogą pojawić się dolegliwości psychosomatyczne np.: ból żołądka, bezsenność, ból głowy, brak apetytu. Napięcie narasta, staje się nie do zniesienia. Bywa, że ofiary same wywołują awanturę, aby „mieć to wszystko za sobą”.

Faza gwałtownej przemocy - napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Osoba stosująca przemoc wpada w szal, staje się gwałtowna. Upust złości najczęściej jest wywołany przez jakiś drobiazg. Dochodzi do takich zachowań agresywnych jak np.: bicie pięściami, kopanie, duszenie. Ofiara stara się obronić, uspokaja sprawcę. Po zakończeniu wybuchu przemocy ofiara jest w szoku, czuje się upokorzona, przerażona i zawstydzona. Część ofiar w tym momencie decyduje się na wezwanie policji. Skutki zastosowanej przemocy są różne np.: połamane kości, podbite oko, obrażenia wewnętrzne jak również apatia, depresja czy nawet samobójstwo.

Faza miodowego miesiąca - osoba stosująca przemoc całkowicie zmienia swoją postawę, wyraża skruchę, próbuje znaleźć wytłumaczenie, obiecuje, że to już nigdy się nie powtórzy. Zaczyna okazywać uczucia i miłość, przynosi kwiaty i prezenty, zachowuje się tak jakby nigdy nic się nie stało. Relacja między partnerami jest podobna do tej, z początku znajomości: wspólnie spędzają czas, dzielą się swoimi przeżyciami, prowadzą satysfakcjonujące życie seksualne. Ofiara zaczyna wierzyć, że sprawca naprawdę się zmienił, a przemoc była jednorazowym incydentem. Na tym etapie osoby, które wcześniej weszły na drogę prawną często wycofują się z podjętych działań, wierząc, że przemoc w ich domu już nie powróci. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy kolejną szansę, faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy. Niestety faza miodowego miesiąca mija, powraca zaś faza narastającego napięcia i przemoc ponownie zatacza swój krąg.

V Diagnoza przemocy w Gminie Chmielno

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Chmielno została opracowana na podstawie:

1. szczegółowej analizy danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chmielnie dotyczących realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019.
2. społecznej Diagnozy Uczniów pn. „Lustro”, przeprowadzonej wśród uczniów szkół z terenu gminy Chmielno, w ramach udziału w kampanii profilaktycznej „Zachowaj trzeźwy Umysł 2019” pod nazwą „Chce mi się chcieć”.

3. badań ankietowych na temat zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzonych we wrześniu 2019 r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielnie wśród mieszkańców gminy Chmielno.

5.1 Procedura „Niebieskie Karty” - jako źródło udokumentowanej wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Chmielno.

Zaprezentowane dane statystyczne zebrane zostały w wyniku przeprowadzenia przez GOPS w Chmielnie analizy procedur „Niebieskie Karty”, realizowanych w latach 2017-2019. Analizie poddano dane zastane z wykorzystaniem dostępnych materiałów źródłowych, obejmujących teczkę rodzin, dla których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

Dane / Rok	2017	2018	2019
Ilość wszczętych procedur „NK”	6	10	12
Łączna ilość prowadzonych w ciągu roku procedur „NK”	21	24	24
Ilość zakończonych procedur „NK”	7	11	12
Ilość spraw w których dzieci były świadkami przemocy	14	11	12
Ilość „NK” z problemem alkoholowym	14	13	13

**dane na dzień 05.12.2019r.*

Z analizy danych wynika, iż w okresie od 1 stycznia 2017 roku do 5 grudnia 2019 roku w gminie Chmielno wszczęto 28 procedur „Niebieska Karta”. Z informacji powziętej z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż większość procedur „Niebieska Karta” została wszczęta na skutek podejrzenia stosowania przemocy ze strony męża wobec żony. W roku 2019 roku liczba wszczętych procedur ponownie wzrosła. Niepokojący jest jednak fakt, iż nadal na wysokim poziomie utrzymuje się liczba dzieci będących świadkami przemocy. Wzrosła również ilość procedur, w których dziecko występuje jako osoba doświadczająca przemocy. Z uzyskanych informacji wynika również, iż spośród wszystkich podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”, dominują procedury wszczęte przez Policję i pracowników socjalnych GOPS w Chmielnie. Do wszczęcia procedury „Niebieska Karta” najczęściej dochodzi na skutek interwencji policji oraz w trakcie rozmowy z pracownikiem socjalnym. Przemoc w rodzinie najczęściej zgłaszana jest przez osoby bezpośrednio doświadczające przemocy w rodzinie, w dalszej kolejności przez osoby będące świadkami przemocy. Do najczęściej występujących form przemocy należy

przemoc fizyczna i psychiczna, w dalszej kolejności przemoc ekonomiczna, rzadziej seksualna. Dominującym powodem zakończenia procedury „Niebieskie Karty” jest „uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy” oraz „zrealizowanie indywidualnego planu pomocy”.

Tabela nr 2. Działalność GZI w Chmielnie.

Dane / Rok	2017	2018	2019
Ilość odbytych posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	4
Ilość spotkań Grup Roboczych (stan na 30.11.2019r)	77	99	87

Informacje powzięte z Posterunku Policji w Chmielnie

Z informacji powziętej z Posterunku Policji w Chmielnie wynika, iż w 2019 roku na terenie gminy Chmielno przeprowadzono łącznie 43 interwencje domowych oraz w miejscach publicznych z udziałem osób nietrzeźwych.

5.2 Dane uzyskane w ramach Społecznej Diagnozy Uczniów pn. „Lustro”, przeprowadzonej wśród uczniów szkół z terenu gminy Chmielno, w ramach udziału w kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2019” pod nazwą „Chce mi się chcieć”.

Opracowane dane w ramach przeprowadzonej diagnozy miały na celu wychwycenie niektórych wskaźników zasługujących na uwagę w odniesieniu do zjawiska przemocy wśród uczniów z terenu gminy Chmielno. Analiza danych uzyskanych w trakcie przeprowadzonej diagnozy pozwoliła na uzyskanie następujących wniosków:

1. Na każdych pięciu badanych uczniów przynajmniej trzech raz w miesiącu lub rzadziej spotkało się z jakimś aktem agresji fizycznej skierowanej do jego kolegi lub koleżanki (60,7%). Co dziewiąty ankietowany z agresją fizyczną spotyka się na co dzień (11,6%), a co ósmy kilka razy w tygodniu (12,5%). Ważnym aspektem jest fakt, że wraz z poziomem klasy rośnie agresja fizyczna wobec uczniów.
2. Wskaźnik dostrzeganej agresji dla grupy uczniów młodszych wynosi 9,2%, dla grupy uczniów starszych 14,2%. Z aktami przemocy częściej spotykali się chłopcy (66,7%) niż

dziewczęta (55,0%). Odnosi się to zarówno do grupy uczniów młodszych (dziewczęta – 7,0%, chłopcy – 11,6), jak i starszych (dziewczęta – 10,6%, chłopcy – 18,0%).

3. Agresja psychiczna lub emocjonalna towarzyszy młodym ludziom nie rzadziej niż fizyczna (62,0%). Jakkolwiek z agresją psychiczną, podobnie jak fizyczną, częściej spotykają się chłopcy (64,3%) niż dziewczęta (59,8%), to dziewczęta bardziej dostrzegają przemoc emocjonalną. Przemoc emocjonalna wśród uczniów starszych nie jest różnicowana ze względu na płeć, w przeciwieństwie do uczniów młodszych, wśród których z tym typem przemocy spotkało się w ciągu ostatniego roku 53,2% dziewcząt i 61,5% chłopców. Podobnie jak w przypadku przemocy fizycznej, wraz z poziomem klasy rośnie odsetek respondentów dostrzegających agresywne zachowania swoich kolegów i koleżanek.

Najważniejsze wnioski:

1. Ponad 60% ankietowanych uczniów Gminy Chmielno spotyka się przynajmniej raz w miesiącu z agresją fizyczną i psychiczną.
2. Skala agresji wzrasta wraz z wiekiem ankietowanych uczniów.

5.3 Przemoc w rodzinie – skala i charakter zjawiska na przykładzie badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Chmielno przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielnie we wrześniu 2019 roku.

Celem badania było scharakteryzowanie zjawiska przemocy w rodzinie z perspektywy mieszkańców gminy, a także próba oszacowania skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Chmielno. Cel ten został zrealizowany w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą opracowania wniosków, które posłużą do tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Chmielno na lata 2020-2025. Badania ankietowe zostały przeprowadzone we wrześniu 2019r. W badaniach wzięło łącznie udział 230 mieszkańców gminy Chmielno. Ankiety zostały wypełnione przez dorosłych mieszkańców na terenie placówek oświatowych.

Z racji tego, że wyniki badań ankietowych zaprezentowane zostały w odrębnym opracowaniu stanowiącym załącznik nr 1 do Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2025 w Gminie Chmielno, poniżej zdecydowano się przedstawić najważniejsze informacje i wnioski wskazujące na skalę oraz charakter zjawiska przemocy w rodzinie.

Przeprowadzenie badania oraz analiza zebranych ankiet umożliwiła:

1. zidentyfikowanie problemu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy,
2. zidentyfikowanie przyczyn i czynników wywołujących sytuacje problemowe,
3. ustalenie odsetka rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
4. wskazanie celów oraz kierunków działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dokonując analizy otrzymanego materiału statystycznego należy stwierdzić, że:

1. Gmina Chmielno boryka się z problemem przemocy domowej. Dokładne oszacowanie skali zjawiska przemocy jest dość trudne. Znaczna liczba osób doświadczających przemocy w dalszym ciągu nie zgłasza tego faktu, co utrudnia jednocześnie określenie skali oraz charakteru tego problemu. Główną przyczyną jest kontekst społeczny problemu oraz dyskomfort ofiar związanych z dysfunkcją rodziny. W społeczności wiejskiej niekiedy występuje przekonanie, iż przemoc jest prywatną sprawą rodziny i w takiej sytuacji służby nie mają prawa i obowiązku podejmowania interwencji. Z analizy danych wynika, iż 3% badanych mieszkańców gminy Chmielno uważa, iż przemoc w rodzinie jest sprawą prywatną i nikt nie powinien się wtrącać. W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy domowej w najbliższym otoczeniu oraz własnej rodziny. Co prawda, ponad połowa mieszkańców (57%) uważa, że w gminie Chmielno występuje przemoc domowa, jednak już tylko 17% ankietowanych przyznała, że zna osoby doświadczające przemocy w rodzinie, zaś 1% badanych twierdzi, że w ich rodzinach dochodzi do aktów przemocy.
2. Zadawalającym jest fakt, iż większość badanych mieszkańców czuje się bezpiecznie na terenie gminy Chmielno (93%).
3. Mieszkańcy gminy Chmielno uważają, że przemocy dopuszczają się głównie mężczyźni (83%). Przemoc do której dochodzi w rodzinie współwystępuje z innymi problemami społecznymi, szczególnie nadużywaniem alkoholu (76%), nieumiejętnością radzenia sobie z trudnościami życiowymi (57%) oraz słabą sytuacją materialną (37%).
4. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna, rzadziej seksualna i ekonomiczna. Należy jednak zaznaczyć, iż rzadko występuje sytuacja, w której ujawniana jest tylko jedna forma przemocy.
5. Ofiarami przemocy domowej w opinii badanych mieszkańców są najczęściej kobiety (73%) i dzieci (68%). Należy jednak zaznaczyć, iż dzieci dorastające w rodzinach

dotkniętych przemocą, doznają jej nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane przez rodziców lub opiekunów, ale również wtedy, gdy są jej świadkami.

6. Niepokojący jest fakt, że aż 36% badanych mieszkańców odpowiedziało, iż nie wie, gdzie szukać pomocy na terenie gminy Chmielno w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.
7. W badaniach ankietowani wskazali również co powinno się zmienić, aby działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne. 57% badanych mieszkańców wskazało na zwiększenie dostępności różnych form pomocy, 39% lepszą komunikację i szybszy przepływ informacji pomiędzy przedstawicielami służb 23% badanych wskazało na lepszą znajomość lokalnej oferty pomocowej, a 22% podnoszenie kompetencji służb.

5.4. Wnioski końcowe

1. Występowanie przemocy w rodzinie na terenie gminy Chmielno jest wrażliwym zjawiskiem, które wymaga dalszej uwagi i monitorowania, ponieważ osoby doświadczające tego typu zagrożenia często decydują się nie ujawniać problemu. Należy również wziąć pod uwagę fakt, że osoby doświadczające zachowań agresywnych często nie są świadome, że sytuacje, do których dochodzi w ich rodzinach są formą przemocy. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnienie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.
2. Działania profilaktyczne na terenie gminy Chmielno powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny one ograniczać się jedynie do środowiska szkoły – uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy domowej, alkoholizmu, narkomanii zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Kluczową rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców.
3. Na badanym terenie funkcjonują podmioty i instytucje pomocowe, które oferują

skuteczne formy wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy, jednak mieszkańcy powinni mieć świadomość, gdzie i w jaki sposób mogą poszukiwać pomocy. W celu wzmocnienia wiedzy mieszkańców gminy Chmielno o instytucjach świadczących pomoc należy skupić się na rozpowszechnieniu informacji na ich temat oraz przedstawić formy wsparcia.

4. Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Alkoholizm oraz przemoc domowa to jedno z ważniejszych problemów społecznych, które dotyczą gminę Chmielno.
5. Dane uzyskane dzięki badaniu młodzieży szkolnej pokazały, że na problem przemocy rówieśniczej narażeni są wszyscy uczniowie. Badania wykazały potrzebę przeprowadzenia warsztatów profilaktycznych, których celem będzie rozwijanie kompetencji emocjonalnych uczniów lub przedstawienie sposobów na rozładowywanie napięcia, emocji w grupie. Wskazane było by również przeprowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami.
6. Zasadne było by przeprowadzenie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy w rodzinie.

VI Cele Programu

6.1. Cel główny:

Cel główny programu: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz skuteczne rozwiązywania problemów z nim związanych na terenie Gminy Chmielno.

Podmiotami uczestniczącymi w realizacji zadań programu są instytucje wchodzące w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Chmielnie, wykonujące zadania zgodnie ze swoimi kompetencjami.

Cel szczegółowy 1 :	PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI i WRAŻLIWOŚCI SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE PROBLEMATYKI PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ UPOWSZECHNIANIE WIEDZY NA TEMAT DOSTĘPNYCH FORM POMOCY
Opis celu:	Edukacja grup społecznych mająca na celu wzrost świadomości mieszkańców gminy w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.
Działania:	1. Stworzenie bazy danych: osób oraz instytucji udzielających pomocy oraz przekazanie zebranych informacji społeczności lokalnej. 2. Udział w kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja lokalnych akcji edukacyjnych. 3. Edukacja mieszkańców poprzez: ulotki, plakaty, informacje w mediach lokalnych i inne formy. 4. Realizacja programów profilaktyczno - edukacyjnych w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz stosowania prawidłowych metod wychowawczych. 5. Rozpowszechnianie w środowisku lokalnym informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
Wskaźniki:	• Liczba informatorów, ulotek, spotkań, kampanii • Liczba podmiotów prowadzących programy profilaktyczne i edukacyjne. • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. • Liczba uczestników zrealizowanych programów.
Cel szczegółowy 2:	ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE I ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY
Opis celu:	Zapewnienie profesjonalnej opieki członkom rodzin, w których występuje przemoc.

Działania:	1. Zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej oraz usługowej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie rodziny. 2. Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencji kryzysowej oraz wsparcia. 3. Zapewnienie dostępu do bezpłatnego badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. 4. Realizacja lokalnej procedury zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom zgodnie z art. 12a Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.
Wskaźniki:	• Liczba udzielonych porad. • Liczba osób objętych poradnictwem. • Liczba podjętych interwencji w rodzinie • Liczba rodzin doświadczających przemocy w rodzinie objętych pracą socjalną. • Liczba wydanych zaświadczeń lekarskich
Cel szczegółowy 3:	POPRAWA JAKOŚCI DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
Opis celu:	Zwiększanie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc
Działania:	1. Odseparowanie osób stosujących przemoc w rodzinie od osób doznających przemocy. 2. Rozpowszechnienie informacji na temat programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie oraz podmiotów, które je realizują. 3. Motywowanie do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie. 4. Kierowanie na terapie odwykowe do placówek lecznictwa odwykowego oraz do GKRPA.

Wskaźniki:	• Liczba osób stosujących przemoc, które otrzymały nakaz opuszczenia mieszkania. • Liczba interwencji w rodzinie z powodu przemocy w rodzinie. • Liczba osób stosujących przemoc zgłoszonych do GKRPA. • Liczba wniosków skierowanych do Sądu i Prokuratury. • Liczba postępowań sądowych zakończonych wyrokiem z art. 207 kk. • Liczba osób, które podjęły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym.
Cel szczegółowy 4:	PODNIESIENIE KOMPETENCJI INSTYTUCJI I SŁUŻB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROBLEMATYKĄ PRZEMOCY
Opis celu:	Podnoszenie i doskonalenie umiejętności przedstawicieli służb, instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Działania:	1. Szkolenia, konferencje dla profesjonalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. 2. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 3. Usprawnienie procedur związanych z wymianą informacji pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 4. Organizowanie superwizji i wsparcia dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy
	• Liczba szkoleń, konferencji, seminariów, wizyt studyjnych. • Liczba osób uczestnicząca w szkoleniach, konferencjach, seminariach. • Liczba superwizji. • Liczba osób uczestnicząca w superwizji.
Cel szczegółowy 5:	POSZERZENIE WIEDZY NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻ

Opis celu:	Budowanie właściwych postaw oraz poszerzanie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu przemocy.
Działania:	1. Edukacja uczniów na temat przemocy oraz zagrożeń wynikających z zachowań agresywnych w domu i w szkole. 2. Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją własną oraz rówieśników. 3. Promowanie pozytywnych postaw wzmacniających rolę rodziny poprzez działania edukacyjne. 4. Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego (działalność świetlic, klubów itp.). 5. Prowadzenie poradnictwa dla rodziców
	• Liczba warsztatów, prelekcji, spotkań. • Liczba działań edukacyjnych. • Liczba rodziców korzystających z poradnictwa. • Liczba świetlic środowiskowych. • Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach świetlicowych. • Liczba szkoleń dla kadry pedagogicznej.
Cel szczegółowy 6:	ZINTENSYFIKOWANIE DZIAŁAŃ PROWADZONYCH PRZEZ ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY ORAZ GRUPY ROBOCZE
Opis celu:	Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formy współpracy.
Działania:	1. Współpracę wielu instytucji i osób - pedagogów, pracowników socjalnych, policji, sędziów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia. 2. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbieranie danych dotyczących rozmiarów problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy. 3. Realizacja procedury Niebieskiej Karty. 4. Monitorowanie procedury Niebieskiej Karty oraz sytuacji rodzin po zakończeniu procedury Niebieskiej Karty.

Wskaźniki:	• Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. • Liczba spotkań grup roboczych. • Liczba założonych Niebieskich Kart. • Liczba zakończonych Niebieskich Kart. • Liczba rodzin objętych monitoringiem.
------------	---

VII Spodziewane efekty:

Wszystkie działania planowane w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin zagrożonych oraz dotkniętych przemocą. Poprzez realizację programu planuje się osiągnąć następujące efekty:

- wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- nabycie przez mieszkańców Gminy wiedzy na temat dostępnych form wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- świadczenie kompleksowej pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz świadków,
- podejmowanie skutecznych działań wobec osób stosujących przemoc,
- poszerzenie wiedzy i umiejętności wśród profesjonalistów zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- nabycie przez dzieci i młodzież podstawowej wiedzy na temat zjawiska przemocy,
- zintensyfikowane i działania interdyscyplinarne.

VIII Adresaci programu

- osoby doznające przemocy w rodzinie,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
- społeczność lokalna – mieszkańcy Gminy Chmielno.

IX Realizatorzy Programu

Pomioty realizujące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców Gminy Chmielno:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. Posterunek Policji w Chmielnie,
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Placówka Ochrony Zdrowia,
6. Placówki Oświaty,

X Źródło finansowania

1. Środki własne Gminy,
2. Budżet Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Budżet Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Budżet GOPS.

*Załącznik nr 1 do Programu
przeciwdziałania przemocy
w rodzinie oraz ochrony ofiar
na lata 2020-2025*

**DIAGNOZA
ZJAWISKA PRZEMOCY
W RODZINIE NA TERENIE
GMINY CHMIELNO**

Chmielno 2019

1. Wprowadzenie

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Chmielno stanowi załącznik nr 1 do Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020 – 2019.

Zjawisko przemocy w relacjach rodzinnych stanowi poważne wyzwanie dla samorządów lokalnych, które zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.), mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także podejmować działania służące zwiększaniu skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie we współczesnym świecie jest zjawiskiem powszechnym i coraz bardziej narastającym. Przypadki złego traktowania drugiego człowieka nie mają granic i dotyczą jednostek w każdym wieku. Problem ten jest rozpowszechniony zarówno w mediach, jak i w literaturze. Przemoc powoduje ból i cierpienie oraz ma negatywny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Analizując zjawisko przemocy domowej nie można pominąć negatywnych konsekwencji jakie wywiera na środowisko życia rodzinnego.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu każdego człowieka. To właśnie rodzina kształtuje osobowość, poglądy oraz system wartości. Rodzice, opiekunowie są wzorem dla swojego dziecka. W przypadku wystąpienia problemu przemocy w rodzinie zaburzeniu ulega cały system rodzinny. Rodzina ulega dezorganizacji i nie jest w stanie realizować podstawowych funkcji i zadań. Wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny ulegają zaburzeniu i są niezgodne z normami prawnymi oraz moralnymi. Przemoc domowa jest zjawiskiem negatywnym o dużej szkodliwości społecznej, prowadzi do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do okaleczeń i zabójstw. Dla wielu członków rodziny dom rodzinny przestaje być miejscem, które daje bezpieczeństwo i miłość, a staje się miejscem cierpienia, lęku, osamotnienia i rozpacz. Przemoc domowa burzy wyobrażenia na temat bezpiecznego domu.

1. Cele i ogólne założenia badania.

Niniejsza diagnoza przeprowadzona i opracowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielnie ma na celu scharakteryzowanie zjawiska przemocy w rodzinie

z perspektywy mieszkańców Gminy, a także określenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Chmielno. Zakres działań badawczych odnosił się do następujących kwestii:

1. zidentyfikowania problemu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy.
2. zidentyfikowania przyczyn i czynników wywołujących sytuacje problemowe.
3. ustalenia odsetka rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.
4. wskazanie celów oraz kierunków działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wyniki badań ankietowych mają przyczynić się do lepszego rozpoznania i zidentyfikowania specyfiki przemocy w rodzinie, w szczególności w jej aspekcie lokalnym, co w konsekwencji zostanie wykorzystane do umacniania oraz ulepszania systemu wsparcia osób uwikłanych w przemoc z terenu gminy Chmielno.

2. Metodologia badania

2.1. Uzasadnienie wyboru techniki badawczej

Istotą badania był poznanie opinii oraz postaw wobec problemu przemocy w rodzinie, a także oszacowanie skali zjawiska na terenie gminy Chmielno. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie badania wśród dorosłych mieszkańców. Przed przystąpieniem do realizacji badania dokonano przeglądu diagnoz zrealizowanych w latach ubiegłych. Po przygotowaniu i akceptacji kwestionariusza ankiety przystąpiono do realizacji badań.

2.2 Dobór próby

Badania ankietowe zostały przeprowadzone we wrześniu 2019r. W badaniach wzięło łącznie udział 230 osób. Ankiety zostały wypełnione przez dorosłych mieszkańców na terenie placówek oświatowych tj. w szkołach podstawowych oraz przedszkolu podczas spotkań wychowawców klas z rodzicami.

2.3 Narzędzie badawcze

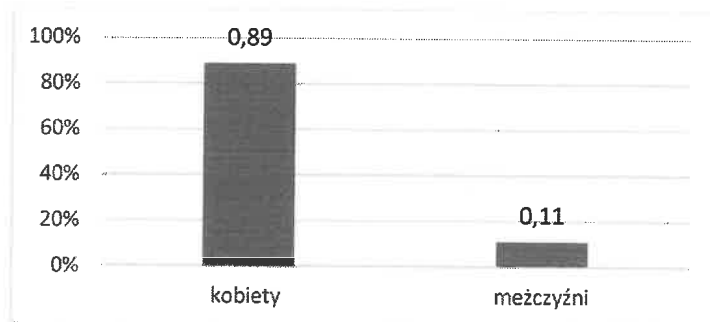
Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych składał się z 19 pytań zamkniętych jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru. Przed przystąpieniem do badania uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został im wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełnienia kwestionariusza.

3. Analiza i interpretacja wyników badania mieszkańców na terenie Gminy Chmielno.

3.1 Struktura badanej próby.

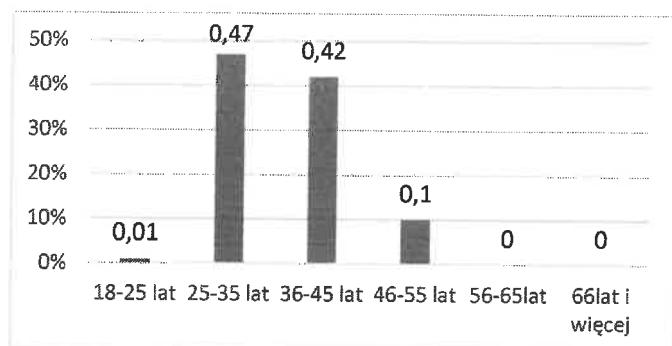
W badaniu diagnozującym problem przemocy w gminie Chmielno wzięło udział 230 dorosłych mieszkańców. Wśród nich 89% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 11% mężczyźni.

Wykres 1 . Płeć

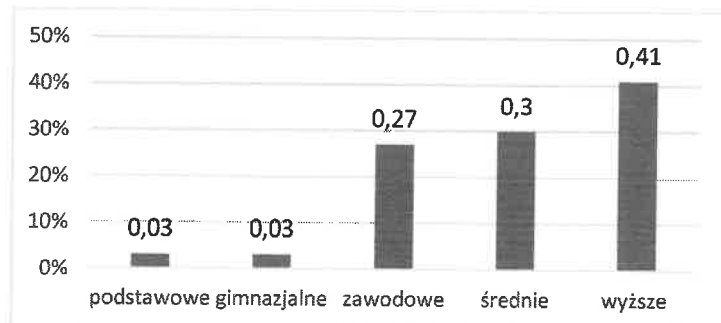
Wśród badanej społeczności 47% próby stanowiły osoby w wieku 26-35 lat, 42% osoby w wieku 36-45 lat, 10% osoby w wieku 46-55 lat oraz 1% osoby w wieku 18-25lat.

Wykres 2. Wiek

Analizując badaną próbę pod względem wykształcenia większość osób stanowiły osoby z wyższym wykształceniem 41%. Natomiast 30 % to osoby z wykształceniem średnim, 27% zawodowym, 1% stanowią osoby z wykształceniem podstawowym oraz 1% gimnazjalnym.

Wykres 3. Wykształcenie

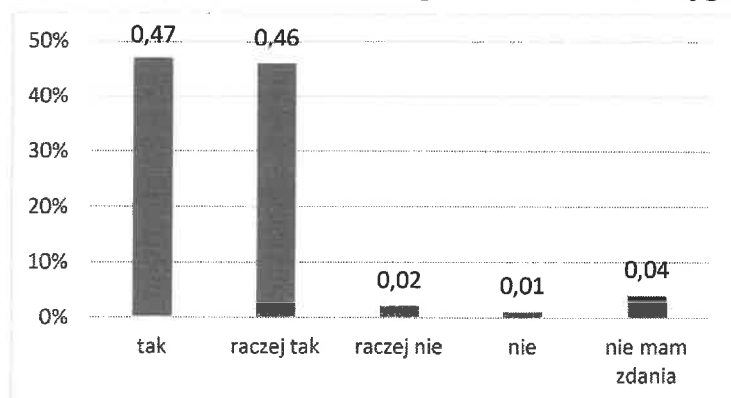

3.2 Wiedza dotycząca zjawiska przemocy.

Niniejsze pytania skierowane do dorosłych mieszkańców gminy Chmielno miały na celu sprawdzenie stanu wiedzy na temat przemocy.

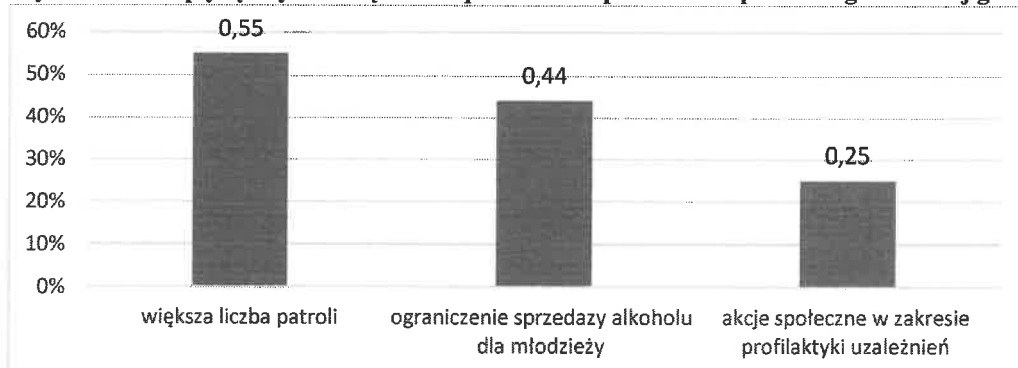
Na początku ankietowanych zapytano, czy czują się bezpiecznie na terenie gminy Chmielno. 47% respondentów odpowiedziało, że tak, 46% raczej tak, 2% raczej nie. Tylko 1% ankietowanych nie czuje się bezpiecznie, a 4% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 4. Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie naszej gminy?

Następnie mieszkańców poproszono o udzielenie odpowiedzi, jakie działania wpłynęłyby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w Gminie. W tym przypadku możliwe było zaznaczenie kilku odpowiedzi. Jak wynika z przedstawionej analizy dla większości mieszkańców na zwiększenie bezpieczeństwa wpłynęłoby zwiększenie liczby patroli 55%, następnie ograniczenie sprzedaży alkoholu dla młodzieży 44% oraz akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień 25%.

Wykres 5. Co wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w naszej gminie?

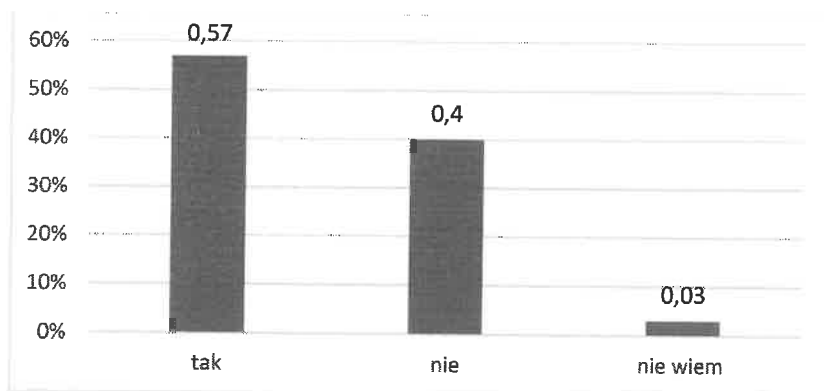
*Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%

Inne:

„Poprawa infrastruktury- oświetlenie, monitoring. Bieżąca aktualizacja mapy zagrożeń- kontrola takich miejsc”, „Ograniczenie ruchu na trasie Zawory- Smętowo Chmieleńskie”, „ Oświetlenie ulic”. „Więcej lamp oświetlających ulice i chodniki”. „ Troska rodziców o swoje dzieci w godzinach wieczornych i nocnych”. „Monitoring na terenie szkół”. „ Większe zaangażowanie policji w zgłaszane im sprawy”. „ Profilaktyka w zakresie przemocy i społecznych zagrożeń”. „ Uświadomcie dzieci o zagrożeniach”.

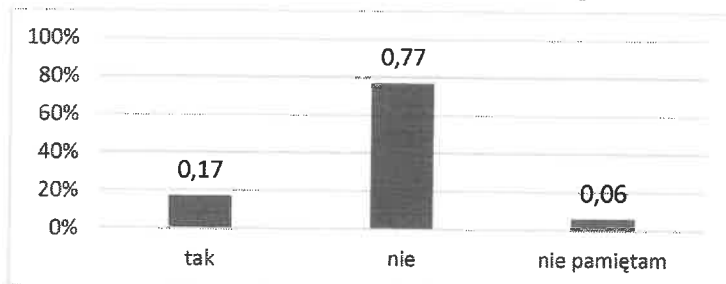
W następnej kolejności mieszkańców poproszono o udzielenie odpowiedzi na temat występowania przemocy w gminie Chmielno. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż zdaniem 57% mieszkańców w gminie Chmielno występuje zjawisko przemocy domowej. Z tą opinią nie zgodziło się z kolei 40% badanych mieszkańców, zaś 3% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 6. Czy Pana/ Pani zdaniem w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

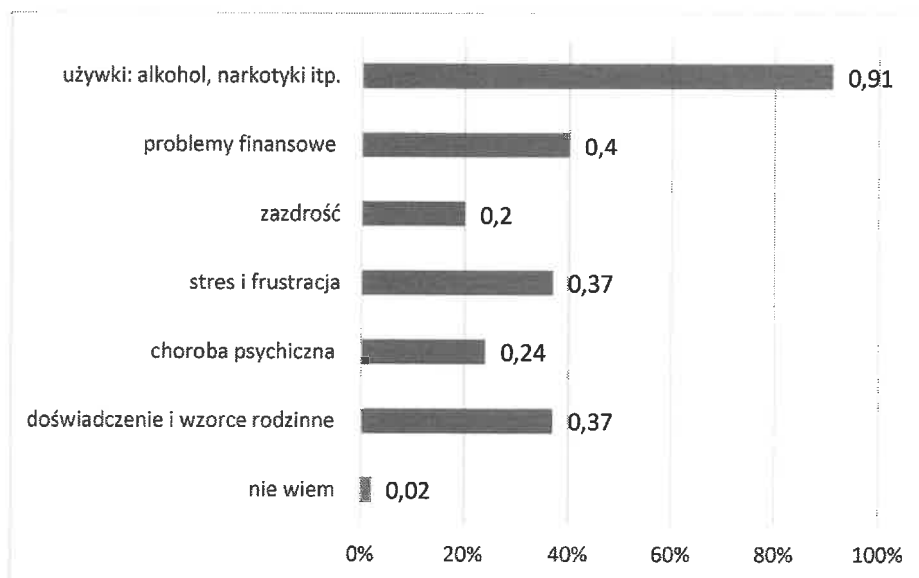
W dalszej części ankietowani mieli odpowiedzieć na pytanie, czy bezpośrednio spotkali się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. 17% badanych mieszkańców przyznało, iż w ich otoczeniu/ rodzinie występuje problem przemocy domowej. 77% ankietowanych odpowiedziało przecząco, 6% nie umiało wskazać odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 7. Czy spotkał/a się Pan/Pani bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy w rodzinie?

Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie, jakie są najczęstsze przyczyny przemocy w rodzinie. Głównym źródłem przemocy zdaniem mieszkańców gminy Chmielno są używki: alkohol, narkotyki itp., taką odpowiedź wskazało 91% osób. Zaś dla 40 % badanych mieszkańców przyczyną przemocy są problemy finansowe. Zdaniem 37% osób przemoc wynika z doświadczeń i wzorców rodzinnych. 37% ankietowanych uważa także, iż przyczyną przemocy jest stres i frustracja, 24% choroba psychiczna, 20% zazdrość. 2% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

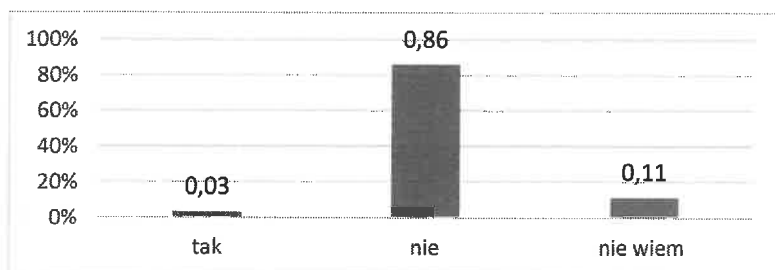
Wykres 8. Co według Pana/Pani jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

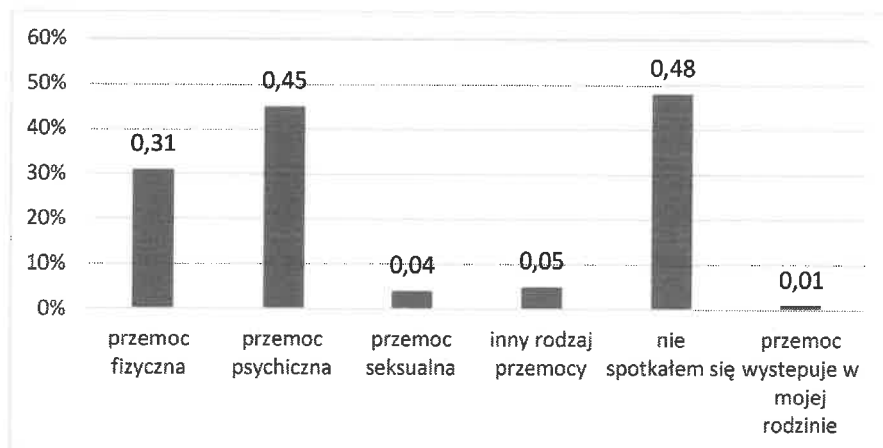
Mieszkańców poproszono również o ustosunkowanie się do stwierdzenia dotyczącego zjawiska przemocy w rodzinie; 11% mieszkańców nie wie, czy osoby z zewnątrz powinny wtrącać się w sprawy rodziny w przypadku wystąpienia problemu przemocy. 86% ankietowanych mieszkańców uważa, że interwencja w sytuację rodziny w przypadku przemocy jest uzasadniona. Natomiast 3% uważa, że przemoc w rodzinie jest prywatną sprawą i nikt nie powinien się wtrącać.

Wykres 9. Jak Pana/Pani uważa, czy przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać?

Następnie mieszkańców poproszono o wskazanie z jakimi rodzajami przemocy spotkali się do tej pory. W tym przypadku możliwe było zaznaczenie kilku odpowiedzi. Jak wynika z przedstawionej analizy 45% badanych spotkało się z formami przemocy psychicznej, 31% z formami przemocy fizycznej, 4% z przemocą seksualną, a 5% z innymi formami przemocy. 1% badanych wskazał, iż problem przemocy występuje w jego rodzinie. 48% badanych mieszkańców nie spotkało się z żadnymi formami przemocy.

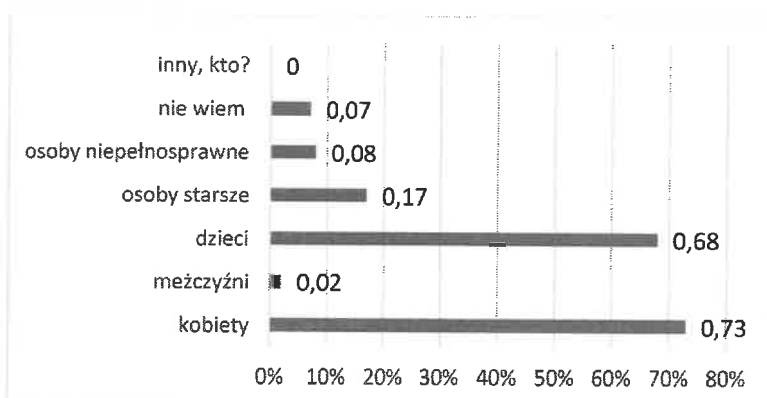
Wykres 10. Z jakimi typami przemocy spotkał/a się Pan/i do tej pory?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

W następnym pytaniu badanych mieszkańców poproszono o udzielenie odpowiedzi na pytanie, kto najczęściej jest ofiarą przemocy w rodzinie. Zdaniem ankietowanych osobą najczęściej doświadczającą przemocy jest kobieta (73%) oraz dzieci (68%). W dalszej kolejności ankietowani wskazali osoby starsze (17%), osoby niepełnosprawne (8%), mężczyźni (2%), a 7% ankietowanych nie potrafiło wskazać osoby najczęściej doświadczającej przemocy.

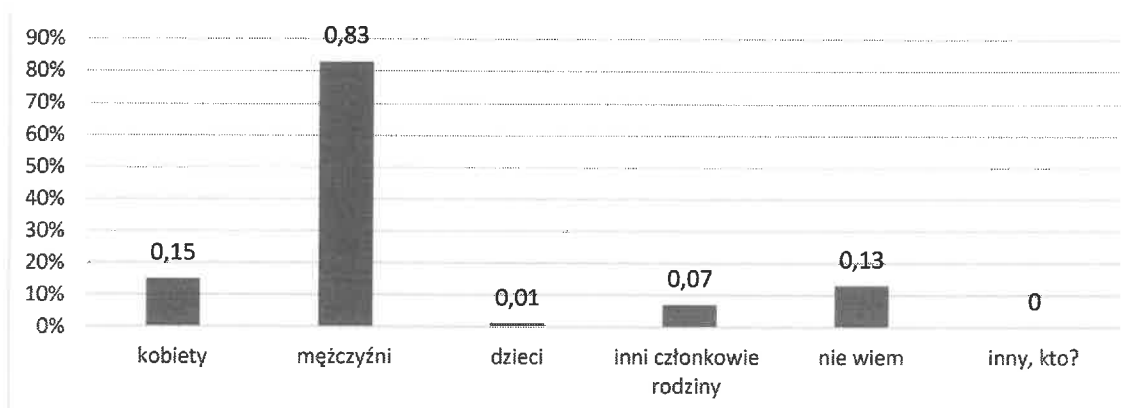
Wykres 11. Kto według Pana/Pani wiedzy jest najczęściej OFIARĄ przemocy w rodzinie?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

W kolejnym pytaniu mieszkańców poproszono o wskazanie osoby, która najczęściej jest sprawcą przemocy w rodzinie. Jak wynika z zebranego materiału badawczego mieszkańcy mają stereotypowy obraz osoby stosującej przemoc w rodzinie. Zdaniem większości badanych najczęściej stosującą przemoc w rodzinie osobą jest mężczyzna (83%). Natomiast 15% uważa, iż osobami takimi są kobiety oraz inni członkowie rodziny (7%) i dzieci (1%). 13% badanych mieszkańców nie potrafiło wskazać osoby najczęściej stosującej przemoc w rodzinie.

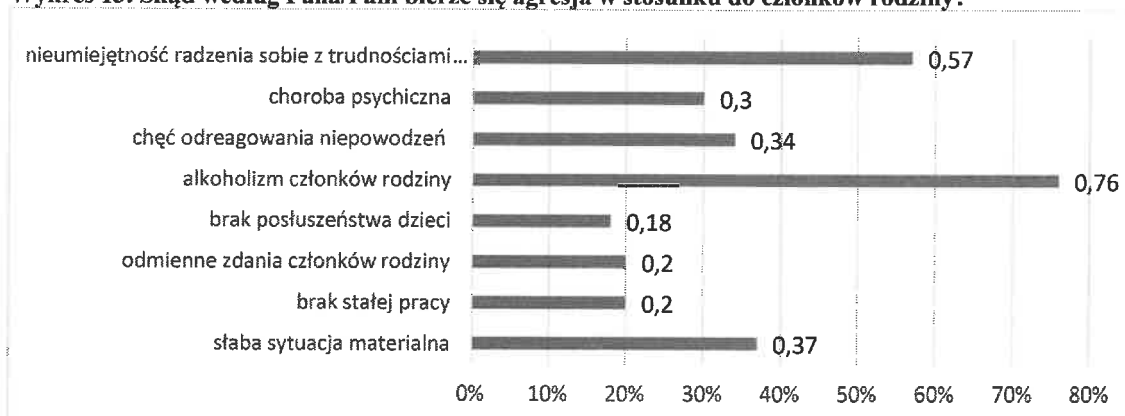
Wykres 12. Kto według Pana/Pani wiedzy jest najczęściej SPRAWCĄ przemocy w rodzinie?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

Ankietowanych poproszono również o wskazanie przyczyn skąd bierze się agresja w stosunku do członków rodziny. Zdaniem mieszkańców bezpośredni wpływ na występowanie przemocy w rodzinie ma problem alkoholowy (76%) oraz nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi (57%). Zdaniem 37% badanych wpływ ma również słaba sytuacja materialna, a zdaniem 34% chęć odreagowania niepowodzeń. W dalszej kolejności ankietowani wskazali 30% choroba psychiczna, 20% odmienne zdania członków rodziny, 20% brak stałej pracy oraz 18% brak posłuszeństwa dzieci.

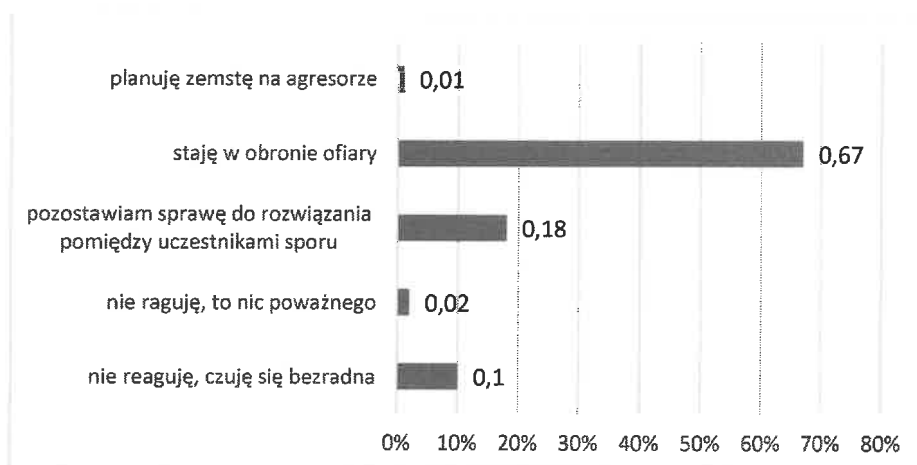
Wykres 13. Skąd według Pana/Pani bierze się agresja w stosunku do członków rodziny?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

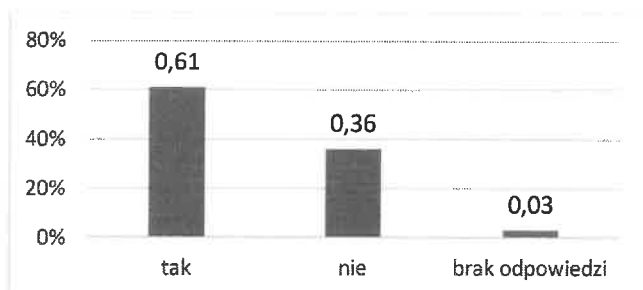
W dalszej części ankietowani mieli ustosunkować się do kwestii, jak zareagowaliby na przejaw przemocy w rodzinie. 67% ankietowanych odpowiedziało, iż stanęłoby po stronie ofiary, natomiast 18% pozostawiłoby sprawę do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu. 10 osób odpowiedziało, iż nie zareagowałoby z powodu poczucia bezradności, a 2% nie zareagowałoby, gdyż nie widzi w tym nic niepokojącego. Tylko 1% ankietowanych wyraziło opinię, iż planowałoby zemstę na agresorze. W kategorii „inne” - 13 respondentów skazało, iż zgłasza sytuację dotyczącą występowania przemocy rodzinie odpowiednim instytucjom: GOPS, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Dyrektor Szkoły.

Wykres 14. W jaki sposób zareagowałby/a Pan/Pani na przejaw przemocy w rodzinie?

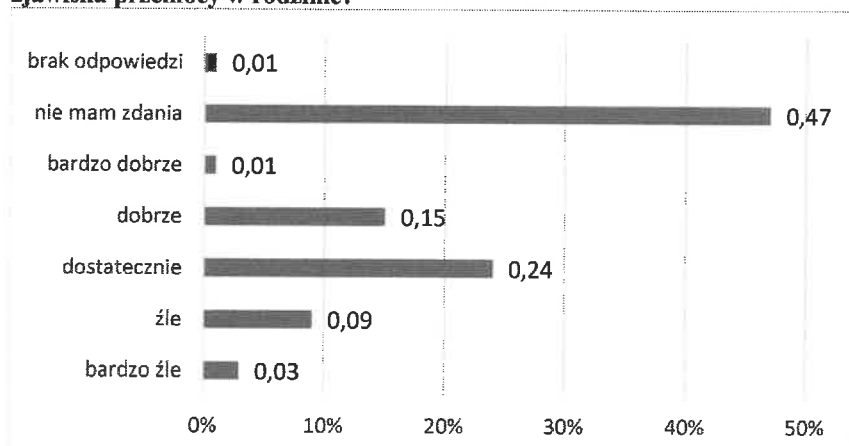
W kolejnym pytaniu poproszono mieszkańców o udzielenie odpowiedzi, czy wiedzą, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie. 61% ankietowanych odpowiedziało, iż wie, gdzie szukać pomocy, 36% nie wie, gdzie może zwrócić się o pomoc w przypadku doświadczenia przemocy, a 3% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 15. Czy wie Pan/Pani gdzie szukać pomocy w gminie Chmielno w przypadku doświadczenia przemocy?

W dalszej części respondentów poproszono o ocenienie skuteczności działań podejmowanych na terenie gminy na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Aż 47% ankietowanych nie potrafiło ocenić skuteczności podejmowanych działań, zaś 15% ankietowanych ocenia skuteczność podejmowanych działań dobrze, a 1% bardzo dobrze. 24% ankietowanych uważa, iż podejmowane działania są dostateczne. Z kolei 9% ankietowanych podejmowane działania ocenia źle, a 3 % bardzo źle.

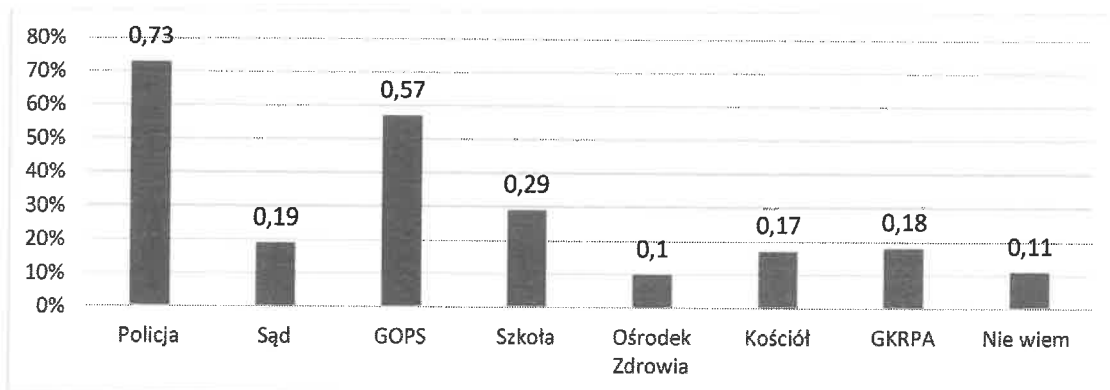
Wykres 16. Jak Pan/ Pani ocenia skuteczność działań podejmowanych na terenie gminy na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie?

Następnie poproszono

mieszkańców o wskazanie instytucji, w której można uzyskać pomoc w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie. W opinii większości mieszkańców w przypadku takich problemów można uzyskać pomoc na Policji (73%). W dalszej kolejności mieszkańcy wskazali na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (57%), szkoła (29%), Sąd (19%), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (18%), Kościół (17%), Ośrodek Zdrowia (10%). Niepokojący jest fakt, iż 11% ankietowanych mieszkańców nie potrafiło wskazać instytucji, w której uzyskało by pomoc w przypadku wystąpienia problemu przemocy w rodzinie.

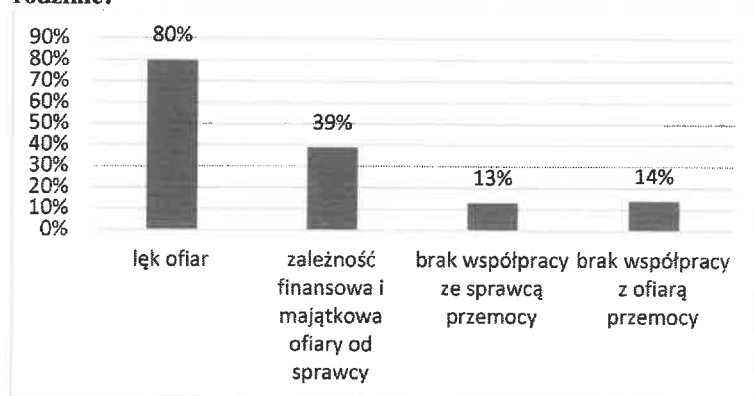
Wykres 17. Pana/Pani zdaniem na pomoc, jakich instytucji można liczyć ofiara przemocy?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

Mieszkańców poproszono również o wskazanie jakie działania najczęściej utrudniają udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. W większości ankietowani wyrażają opinię, iż przyczyną utrudniającą udzielenie pomocy jest lęk samych ofiar (80%). W dalszej kolejności mieszkańcy jako przyczyny wskazali zależność finansową i majątkową ofiary od sprawcy (39%), brak współpracy z ofiarą przemocy (14%) i brak współpracy ze sprawcą przemocy (13%).

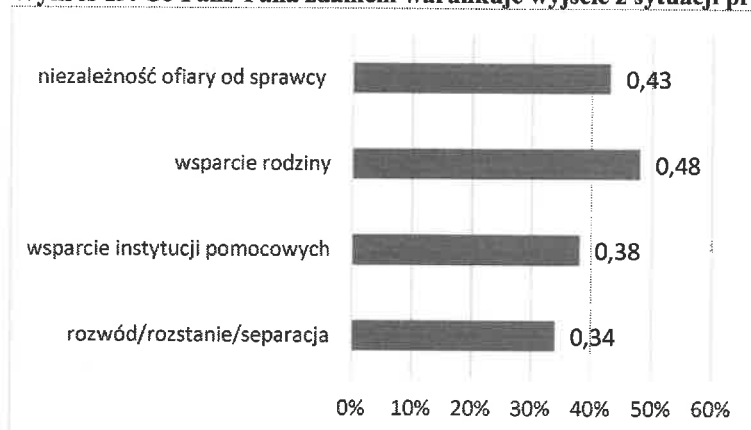
Wykres 18. Jakie według Pana/Pani działania najczęściej utrudniają udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli wskazać, co w ich opinii warunkuje wyjście z sytuacji przemocy w rodzinie. 48% ankietowanych wskazało na wsparcie rodziny, 43% na niezależność finansową ofiary od sprawcy, 38% wsparcie instytucji pomocowych. 34% ankietowanych natomiast wskazało na rozwód/separację/rozstanie.

Wykres 19. Co Pani/ Pana zdaniem warunkuje wyjście z sytuacji przemocy w rodzinie?

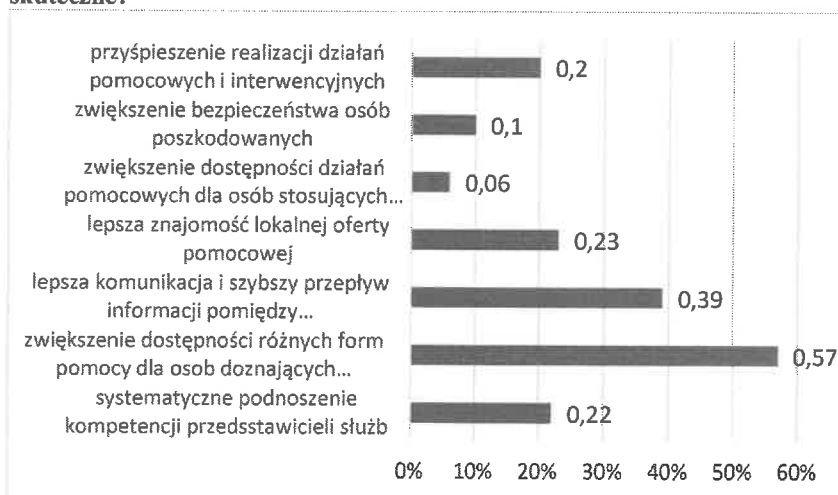

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

Mieszkańców poproszono również o to, aby wskazali formy działań, które według nich przynoszą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Większość badanych

wskazała tutaj na zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy (57%) oraz lepszą komunikację i szybszy przepływ informacji pomiędzy przedstawicielami służb (39%). W dalszej kolejności mieszkańcy wskazali: lepsza znajomość lokalnej oferty pomocowej (23%), przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych (20%), systematyczne podnoszenie kompetencji służb (22%), zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych (10%), zwiększenie dostępności działań dla osób stosujących (6%).

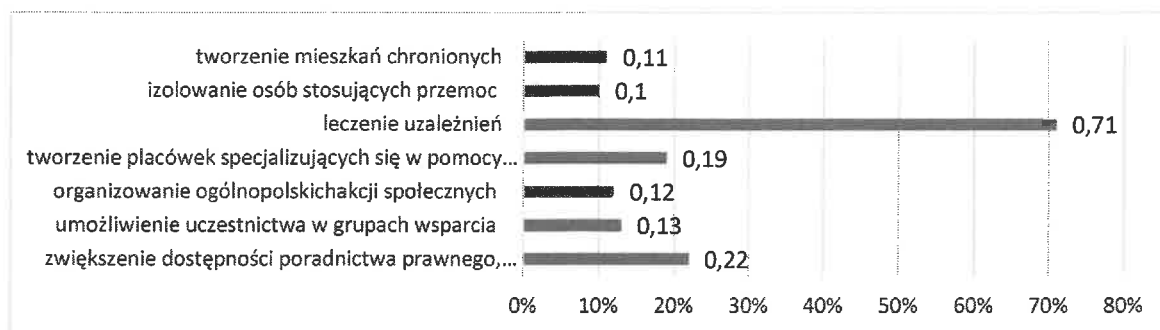
Wykres 20. Co powinno się zmienić, by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy w rodzinie. W pierwszej kolejności w 71% ankietowani wskazali na leczenie uzależnień. Następnie kolejno wskazali: zwiększenie dostępności poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego (22%), tworzenie się placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (19%), umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia (13%), organizowanie ogólnopolskich akcji społecznych (12%), tworzenie mieszkań chronionych (11%), izolowanie osób stosujących przemoc (10%).

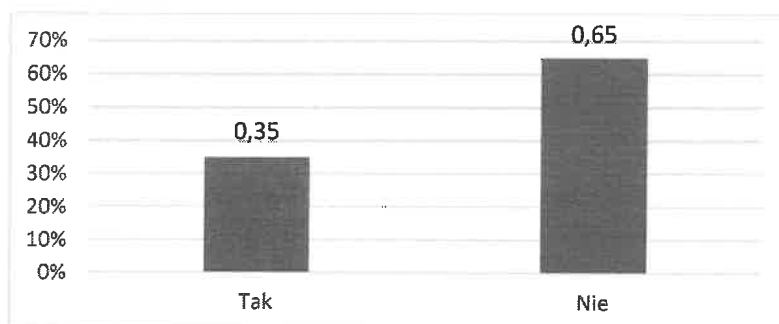
Wykres 21. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej?

**Pytanie wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumują się w 100%*

W ostatnim pytaniu ankietowani mieli wskazać, czy ich zdaniem małżonkowie fałszywie oskarżają o przemoc, aby wykorzystać zgłoszenie w toku postępowania rozwodowego. 35% badanych mieszkańców uważa, że tak. Z kolei 65% mieszkańców na tak zadane pytanie odpowiedziało przecząco.

Wykres 22. Czy Pana/Pani zdaniem małżonkowie fałszywie oskarżają o przemoc, aby wykorzystać zgłoszenie w toku postępowania rozwodowego?

4. Podsumowanie i wnioski końcowe

Celem badania było scharakteryzowanie zjawiska przemocy w rodzinie z perspektywy mieszkańców gminy, a także próbę oszacowania skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Chmielno.

Cel ten został zrealizowany w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą opracowania wniosków, które posłużą do tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Chmielno na lata 2020-2025.

Przeprowadzenie badania oraz analiza zebranych ankiet umożliwiła:

1. Zidentyfikowanie problemu przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy.
2. Zidentyfikowanie przyczyn i czynników wywołujących sytuacje problemowe.
3. Ustalenie odsetka rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

4. Wskazanie celów oraz kierunków działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dokonując analizy otrzymanego materiału statystycznego należy stwierdzić, że:

1. Gmina Chmielno boryka się z problemem przemocy domowej. Dokładne oszacowanie skali zjawiska przemocy jest dość trudne. Znaczna liczba osób doświadczających przemocy w dalszym ciągu nie zgłasza tego faktu, co utrudnia jednocześnie oszacowanie określenie skali i charakteru tego problemu. Główną przyczyną jest kontekst społeczny problemu oraz dyskomfort ofiar związanych z dysfunkcją rodziny. W społeczności wiejskiej niekiedy występuje przekonanie, iż przemoc jest prywatną sprawą rodziny i w takiej sytuacji służby nie mają prawa i obowiązku podejmowania interwencji. W analizie danych wynika, iż 3% badanych mieszkańców gminy Chmielno uważa, iż przemoc w rodzinie jest sprawą prywatną i nikt nie powinien się w trącać. W celu minimalizowania tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy domowej w najbliższym otoczeniu oraz własnej rodzinie. Co prawda, ponad połowa mieszkańców (57%) uważa, że w gminie Chmielno występuje przemoc domowa, jednak już tylko 17% ankietowanych przyznała, że zna osoby doświadczające przemoc w rodzinie, zaś 1% badanych twierdzi, że w ich rodzinach dochodzi do aktów przemocy.
2. Zadawalającym jest fakt, iż większość badanych mieszkańców czuje się bezpiecznie na terenie gminy Chmielno (93%).
3. Mieszkańcy gminy Chmielno uważają, że przemocy dopuszczają się głównie mężczyźni (83%). Przemoc, do której dochodzi w rodzinie współwystępuje z innymi problemami społecznymi, szczególnie nadużywaniem alkoholu (76%), nieumiejętnością radzenia sobie z trudnościami życiowymi (57%) oraz słabą sytuacją materialną (37%).
4. Najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna, rzadziej seksualna i ekonomiczna. Należy jednak zaznaczyć, iż rzadko jednak występuje sytuacja, w której ujawniana jest tylko forma przemocy.
5. Ofiarami przemocy domowej w opinii badanych mieszkańców są najczęściej kobiety (73%) i dzieci (68%). Należy jednak zaznaczyć, iż dzieci dorastające wśród przemocy, doznają jej nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane przez rodziców lub opiekunów, ale również wtedy, gdy są jej świadkami.
6. Niepokojący jest fakt, że aż 36% badanych mieszkańców odpowiedziało, iż nie wie

gdzie szukać pomocy na terenie gminy Chmielno w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie.

7. W badaniach ankietowani wskazali również co powinno się zmienić, aby działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne. 57% badanych mieszkańców wskazało na zwiększenie dostępności różnych form pomocy, 39% lepszą komunikację i szybszy przepływ informacji pomiędzy przedstawicielami służ. 23% badanych wskazało na lepszą znajomość lokalnej oferty pomocowej, a 22% podnoszenie kompetencji służb.

Wnioski końcowe:

1. Występowanie przemocy w rodzinie na terenie gminy Chmielno jest wrażliwym zjawiskiem, które wymaga dalszej uwagi i monitorowania, ponieważ osoby doświadczające tego typu zagrożenia często decydują się nie ujawniać problemu. Należy również wziąć pod uwagę osoby, które nie są świadome, że sytuacje, do których dochodzi w ich rodzinach należy zaliczać do agresji i przemocy. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnienie wiedzy odnośnie problemu przemocy, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.
2. Działania profilaktyczne na terenie gminy Chmielno powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny one ograniczać się jedynie do środowiska szkoły – uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy domowej, alkoholizmu, narkomanii zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Kluczową rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców.
3. Na badanym terenie funkcjonują podmioty i instytucje pomocowe, które oferują skuteczne formy wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy, jednak mieszkańcy powinni mieć świadomość, gdzie i w jaki sposób mogą poszukiwać pomocy. W celu wzmocnienia wiedzy mieszkańców gminy Chmielno o instytucjach świadczących pomoc należy skupić się na rozpowszechnieniu informacji na ich temat oraz przedstawić formy wsparcia.

4. Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Alkoholizm oraz przemoc domowa to jedne z ważniejszych problemów społecznych, które dotyczą gminę Chmielno.
5. Rekomenduje się przeprowadzenie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą, a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy w rodzinie.

ANKIETA BADAWCZA NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Szanowni Mieszkańcy Gminy Chmielno!

Zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety, która pomoże w opracowaniu **Diagnozy potrzeb oraz oceny problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Chmielno**.

Aby opracować niniejszą diagnozę potrzebna jest współpraca całej społeczności Gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

Badanie prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielnie, wyniki badań będą zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020- 2025.

Ankieta ma charakter anonimowy. Formularz ankiety dostępny jest również w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chmielnie.

1. Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie naszej gminy?

- ☐ Tak
- ☐ Raczej tak
- ☐ Raczej nie
- ☐ Nie
- ☐ Nie mam zdania trudno powiedzieć

2. Co wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w naszej gminie? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Większa liczba patroli policji
- ☐ Ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu dla młodzieży
- ☐ Akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień
- ☐ Inne, jakie? (proszę wpisać odpowiedź)

.....

.....

.....

3. Czy Pana/ Pani zdaniem w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

- ☐ Tak
- ☐ Nie

4. Czy spotkał/a się Pan/Pani bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy w rodzinie?

- ☐ Tak
- ☐ Nie
- ☐ Nie pamiętam

5. Co według Pana/Pani jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Używki np. alkohol, narkotyki itp.
- ☐ Problemy finansowe
- ☐ Zazdrość
- ☐ Stres i frustracja
- ☐ Choroba psychiczna
- ☐ Doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego
- ☐ Nie wiem
- ☐ Inne jakie?

.....
.....
.....

6. Jak Pana/Pani uważa, czy przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać?

- ☐ Tak
- ☐ Nie
- ☐ Nie wiem

7. Z jakimi typami przemocy spotkał/a się Pan/i do tej pory? (Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi)

- ☐ Przemoc fizyczna, np.: bicie ręką, kopanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, duszenie, wykręcanie rąk
- ☐ Przemoc psychiczna, np.: wyzwiska, poniżanie, ośmieszanie, izolację, ciągłe niepokojenie, demoralizację, groźby
- ☐ Przemoc seksualna, tj. zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych
- ☐ Inny rodzaj przemocy, np.: zmuszanie do picia alkoholu lub odurzania się, przywłaszczanie mienia, niszczenie mienia
- ☐ Nie spotkałem się
- ☐ Przemoc występuje w mojej rodzinie

8. Kto według Pana/Pani wiedzy jest najczęściej OFIARĄ przemocy w rodzinie?

- ☐ Kobiety
- ☐ Mężczyźni
- ☐ Dzieci
- ☐ Osoby starsze
- ☐ Osoby niepełnosprawne
- ☐ Nie wiem
- ☐ Inni, kto?

.....

9. Kto według Pana/Pani wiedzy jest najczęściej SPRAWCĄ przemocy w rodzinie?

- ☐ Kobiety
- ☐ Mężczyźni
- ☐ Dzieci
- ☐ Inni członkowie rodziny
- ☐ Nie wiem
- ☐ Inni, kto?

.....

10. Skąd według Pana/Pani bierze się agresja w stosunku do członków rodziny? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Słaba sytuacja materialna
- ☐ Brak stałej pracy
- ☐ Odmiennie zdanie członków rodziny
- ☐ Brak posłuszeństwa dzieci
- ☐ Alkoholizm członków rodziny
- ☐ Chęć odreagowania niepowodzeń
- ☐ Choroba psychiczna
- ☐ Nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi

☐ Inne, jakie?

.....

11. W jaki sposób zareagowałby/a Pan/Pani na przejaw przemocy w rodzinie? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Nie reaguję, czuję się bezradny/a
- ☐ Nie reaguję, to nic poważnego
- ☐ Pozostawiam sprawę do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu
- ☐ Staję w obronie ofiary
- ☐ Planuję zemstę na agresorze
- ☐ Inny, jaki?

12. Czy wie Pan/Pani gdzie szukać pomocy w gminie Chmielno w przypadku doświadczenia przemocy?

- ☐ Tak
- ☐ Nie

13. Jak Pan/ Pani ocenia skuteczność działań podejmowanych na terenie gminy na rzecz zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie?

- ☐ Bardzo źle
- ☐ Źle
- ☐ Dostatecznie
- ☐ Dobrze
- ☐ Bardzo dobrze
- ☐ Nie mam zdania

14. Pana/Pani zdaniem na pomoc, jakich instytucji można liczyć ofiara przemocy? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Policja
- ☐ Sąd
- ☐ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- ☐ Szkoła
- ☐ Ośrodek zdrowia
- ☐ Kościół
- ☐ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- ☐ Nie wiem
- ☐ Innych, jakich?

.....

15. Jakie według Pana/Pani działania najczęściej utrudniają udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie?

- ☐ lęk ofiar
- ☐ zależność finansowa i majątkowa ofiary od sprawcy
- ☐ brak współpracy ze sprawcą przemocy
- ☐ brak współpracy z ofiarą przemocy

16. Co Pani/ Pana zdaniem warunkuje wyjście z sytuacji przemocy w rodzinie?

- ☐ rozwód/rozstanie/ separacja
- ☐ wsparcie instytucji pomocowych
- ☐ wsparcie rodziny
- ☐ niezależność ofiary od sprawcy

17. Co powinno się zmienić, by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb
- ☐ Lepsza komunikacja i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb
- ☐ Zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy
- ☐ Lepsza znajomość lokalnej oferty pomocowej
- ☐ Zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy
- ☐ Zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc
- ☐ Zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych
- ☐ Przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych
- ☐ Trudno powiedzieć
- ☐ Inne, jakie?

.....

.....

18. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego
- ☐ Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia
- ☐ Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych
- ☐ Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy
- ☐ Leczenie uzależnień
- ☐ Izolowanie osób stosujących przemoc
- ☐ Tworzenie mieszkań chronionych
- ☐ Inne, jakie?

.....

.....

.....

19. Czy Pana/Pani zdaniem małżonkowie fałszywie oskarżają o przemoc, aby wykorzystać zgłoszenie w toku postępowania rozwodowego?

- ☐ Tak
- ☐ Nie

Metryczka:

1. Płeć
 - ☐ Kobieta
 - ☐ Mężczyzna
2. Wiek
 - ☐ 18- 25
 - ☐ 26-35
 - ☐ 36-45
 - ☐ 46-55
 - ☐ 56-65
 - ☐ 66 i więcej
3. Wykształcenie
 - ☐ podstawowe
 - ☐ gimnazjalne
 - ☐ zawodowe
 - ☐ średnie
 - ☐ wyższe

Dziękujemy za udział w ankiecie!

UZASADNIENIE

Uchwała określa planowaną realizację zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenia skuteczności działań. Ponadto uchwała określa cele i działania służące realizacji zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z założeniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Aktualnie obowiązujący Program przestanie obowiązywać z dniem 31.12.2019 r.

Biorąc powyższe pod uwagę podjęcie uchwały jest zasadne.

Podjęcie uchwały nie wywołuje w sposób bezpośredni skutków finansowych.

WÓJT GMINY
Michał Malibruda